

D • N

19/2 1951

Utarmningsteorin realiserad i Ryssland

Den marxistiska utarmnings-teorin, enligt vilken den stora massan av arbetare skulle pressas ned till en allt lägre levnadsstandard intill den sociala revolutionens frigörelse, har i de fria länderna visats vara totalt förfelad. Arbetarlönerna har stigit jämsides med produktionen; på många håll, särskilt under senare tid, har arbetarnas realinkomster blivit allt större i förhållande till andra yrkesgrupper. Genom flera undersökningar är däremot klarlagt att just i de länder som säger sig bygga på marxismen — men naturligtvis inte genom att förverkliga mästarens olycksprofetior — en försämring av arbetarklassens läge inträtt. I Ryssland och de av Ryssland erövrade eller behärskade länderna, det är här vi möter det växande eländet. Dels genom att arbetarnas friheter undanröjts, friheten att strejka, att byta yrke, att i föreningar och partier verka för förbättringar, dels också genom sänkning av den materiella nivån. En orsak här till är de oerhörda militärutgifterna, en annan den dyra och klumpigt arbetande statsbyråkratin, en tredje den politiska maktens och den ekonomiska vinningens koncentration till statspartiet.

Redan före det senaste världskriget var denna utveckling uppenbar i Ryssland. Efter kriget har den framför allt varit påtaglig i de av Ryssland underkuvade länderna, såsom Estland, Lettland och Litauen. Men även i själva Ryssland har efterkrigsskedet medfört en försämring. En utmärkt redogörelse för läget utgavs för ett par år sedan av den norska fackföreningsrörelsen. En nyss publicerad sammanställning av uppgifter ur ryska källor bestyrker denna och andra tidigare berättelser. Priserna har sedan kriget gått upp med minst 100 procent, den genomsnittliga lönen för arbetare med omkring 80 procent. En rysk arbetare måste arbeta över 13 timmar för ett kilo smör, 311 timmar för en kostym, en och en halv timme för en ask cigarett; motsvarande arbetstider i USA är en timme, 21 timmar och 9 minuter. En fa-

milj med barn lever i rent elände om inte modern likaväl som fadern arbetar utom hemmet. Genomsnittslönen är omkring 600 rubel, varav nära 100 rubel går till skatter och obligatoriska avgifter; i augusti 1950 kostade i Moskva ett kilo svart bröd 2 rubel, ett kilo vitt bröd 6 rubel, ett kilo biff 21 rubel, ett kilo smör 39 rubel, en arbetskostym 919 rubel, ett par skor 196 rubel.

Hyrorna är låga såtillvida som de tar i anspråk en relativt liten del av inkomsten (i regel blott 5—6 procent, mot 15—20 procent i Västeuropa och USA). Men utrymmet är litet och kvaliteten usel. Medan bostadsbestämmelserna förutsätter nio kvadratmeter per person, är det verkliga utrymmet 3,5 kvadratmeter; ofta bor två familjer i ett rum, och fyra eller flera familjer delar en liten lägenhet. Även om den nuvarande femårsplanen skulle kunna genomföras, blir läget inte nämnvärt bättre; på omkring 90 miljoner kvadratmeter, som planen syftar till, kommer en befolkningsökning på mer än sju miljoner.

Skatterna är i Ryssland inte ett medel till inkomstutjämning som i Sverige och andra demokratier. Den direkta skatten spelar en ganska obetydlig roll och är praktiskt taget lika för små och stora inkomsttagare; skatteprocenten ökas inte längre än till en inkomst av 12.000 rubel om året, och personer med denna inkomst betalar alltså proportionsvis lika mycket som ämbetsmän, direktörer osv. med inkomster på många tiotusentals rubler. Den väsentliga skatten är en omsättningsskatt, som i 1950 års budget beräknades ge 238 miljarder rubel av en statsinkomst på 438 miljarder. Då omsättningsskatt utgår på alla nödvändighetsvaror — ofta med 50 procent eller mera — innebär detta en koncentration av beskattningen på de lägre inkomsterna, som i varje demokrati vore otänkbar.

Denna arbetarklass i elände är också i fjättrar. Fackföreningarna är, såsom Vysjinskij skriver, "hjälpare av staten i alla dess förehavanden", de är

organ för de härskande, medel att hålla de behärskade i styr. Strejker är förbjudna; arbetare som lämnar sin tjänst kan dömas till fyra månaders, inom vissa industrier till fem års fängelse; varje arbetare måste ha ett slags pass, som vid anställningen lämnas till företagsledningen; arbetare kan mot sin vilja flyttas från ett företag till ett annat.

Sådana är villkoren för de "fria" arbetarna, helt visst utomordentliga om man tänker på de många miljonerna slavarbetare i Ryssland, men eländiga och ovärdiga från de demokratiska folkens synpunkt. Och dock är det detta land som vår femte kolonn presenterar som inspiratör och befriare.